

|

61997C0358

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus Alber 27 päivänä tammikuuta 2000. - Euroopan yhteisöjen komissio vastaan Irlanti. - Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen - Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohta - Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan - Jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle - Asetukset N:o 1552/89 ja N:o 1553/89 - Arvonlisäverosta kertyvät omat varat. - Asia C-358/97.

Oikeustapauskokoelma 2000 sivu I-06301

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

I Johdanto

1 Komissio vaatii tässä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa oikeudenkäynnissä yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Irlanti ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään maksullisten teiden ja siltojen käytöstä Irlannissa, ja koska se näin ollen ei ole tulouttanut vastaavia määriä omina varoina viivästyskorkoineen.(1)

2 Irlannissa on kaksi yleistä siltaa, joiden käytöstä peritään tiemaksu. Kyseessä ovat Dublinin itäosassa sijaitseva East Link -niminen silta ja Dublinin länsiosassa sijaitseva West Link -niminen silta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat hoitaa tiemaksujen perimisen itse tai antaa sen kolmansien tehtäväksi, joiden on sen vastineeksi huolehdittava kyseisen tieosuuden ylläpidosta. Kummassakaan tapauksessa perityistä tiemaksuista ei kuitenkaan kanneta arvonlisäveroa.

II Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

3 Komissio lähetti Irlannin viranomaisille 3.3.1987 kirjeen, jossa se toi esiin arvonlisäveron kantamiseen tiemaksuista liittyneen ongelman. Nämä vastasivat 14.12.1987 päivätyllä kirjeellä.

4 Komissio osoitti Irlannin hallitukselle 20.4.1988 EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) mukaisesti virallisen huomautuksen, jossa se katsoi, että Dublinissa sijaitsevan East Link -nimisen sillan käytöstä perittävien tiemaksujen jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle oli kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan ja 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohdan vastaista. Irlannin viranomaiset vastasivat 17.10.1988, että kyseiset tiemaksut olivat kiinteän omaisuuden vuokraa ja tästä syystä vapaat arvonlisäverosta.

5 Komissio ilmoitti 27.11.1987 päivätyssä kirjeessään Irlannin viranomaisille, että riidanalainen arvonlisävero oli otettava huomioon laskettaessa yhteisölle sen budjettiin yhteisöjen omien varojen järjestelmän perusteella suoritettavia määriä.

6 Irlannin viranomaiset totesivat 22.4.1988 päivätyssä vastauksessaan, että koska East Linkin sillan tiemaksuista ei kuulunut kantaa arvonlisäveroa, niiden ei tarvinnut myöskään tehdä lisäsuorituksia omiin varoihin.

7 Komissio aloitti 31.1.1989 päivätyllä kirjeellä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn yhteisöjen omiin varoihin liittyvän säännösten rikkomisen vuoksi. Komissio katsoi, että Irlanti ei ollut noudattanut perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ollut laatinut edellytetyjä laskelmia niiden arvonlisäverosta kertyvien omien varojen määrästä, joita ei ollut suoritettu tilivuosilta 1984-1986, eikä tulouttanut näitä määriä komissiolle. Komissio vaati tästä syystä Irlannin viranomaisia laatimaan edellytetyt laskelmat ja tulouttamaan komissiolle nämä määrät viivästyskorkoineen 31.3.1988 lukien sekä laatimaan edellytetyt laskelmat kultakin seuraavalta varainhoitovuodelta siihen saakka, kunnes jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on päättynyt, ja toimittamaan kyseiset laskelmat komissiolle.

8 Irlannin viranomaiset esittivät 4.10.1989 päivätyssä vastauskirjeessään jo aikaisemmin esittämänsä väitteet ja niiden perustelut.

9 Komissio toimitti Irlannin hallitukselle 19.10.1989 päivätyllä kirjeellä perustellun lausunnon, jossa se viittasi sekä arvonlisäverovelvollisuutta että omia varoja koskeviin kysymyksiin.

10 Omien varojen osalta Irlannin hallitus vastasi 23.5.1990 päivätyllä kirjeellä ja arvonlisäverovelvollisuuden osalta 12.10.1990 päivätyllä kirjeellä, jossa se vetosi lisäksi puolustukseen kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan poikkeussäännökseen.

11 Kanteessaan, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.10.1997, komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

1. toteaa, että Irlanti ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska vastoin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklaa ja 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohtaa se ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään maksullisten teiden ja siltojen käytöstä Irlannissa, ja koska se tämän direktiivin rikkomisen vuoksi ei ole tulouttanut komissiolle vastaavia määriä omina varoina viivästyskorkoineen ja

2. velvoittaa Irlannin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Irlannin hallitus vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

1. toteaa, että Irlanti on menetellyt EY:n perustamissopimuksen mukaisten velvoitteidensa mukaisesti, kun se ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään maksullisten teiden ja siltojen käytöstä Irlannissa, ja kun se ei ole tulouttanut komissiolle vastaavia määriä omina varoina viivästyskorkoineen ja

2. velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

III Asiaa koskeva lainsäädäntö

1. Arvonlisäveron kantaminen

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste - 17 päivänä toukokuuta 1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY(2) (jäljempänä direktiivi)

13 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäveroa on kannettava:

1. verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta;

- - ."

14 Direktiivin 4 artiklan 1, 2 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa.

- -

5. Valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta ole pidettävä verovelvollisina, vaikka ne tämän toiminnan tai liiketoimien yhteydessä kantaisivatkin maksun, lupamaksun, jäsenmaksun tai korvauksen.

Jos ne harjoittavat tällaista toimintaa tai suorittavat tällaisia liiketoimia, niitä on kuitenkin pidettävä verovelvollisina tämän toiminnan tai liiketoiminnan osalta, jos niiden jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle johtaisi huomattavaan kilpailun vääristymiseen.

Edellä tarkoitettuja yhteisöjä on joka tapauksessa pidettävä verovelvollisina liitteessä D(3) luetelluista liiketoimista, jos nämä eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Jäsenvaltiot voivat pitää edellä tarkoitettujen yhteisöjen harjoittamaa toimintaa, joka on vapautettu arvonlisäverosta 13 - - artiklan(4) nojalla, sellaisena toimintana, jota nämä harjoittavat viranomaisen ominaisuudessa."

15 Direktiivin 13 artiklassa säädetään muista kotimaan liiketoimia koskevista vapautuksista seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta jäljempänä luetellut liiketoimet edellytyksillä, joita ne asettavat vapautusten oikeaksi ja selkeäksi soveltamiseksi sekä veropetosten, veron kiertämisen ja muiden väärinkäytösten estämiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön muiden säännösten soveltamista:

a) - -

b) kiinteän omaisuuden vuokraus, lukuun ottamatta:

1. hotellialalla - - harjoitettavaa - majoitustoimintaa - - ;

2. alueiden vuokrausta kulkuneuvojen paikoitusta varten; 3. pysyvästi asennettujen laitteiden ja koneiden vuokrausta; 4. säilytyslokeroiden vuokrausta.

- - "

2. Omat varat

a) Arvonlisäverosta kertyvien omien varojen lopullisesta yhdenmukaisesta kantomenettelystä 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1553/89(5)

16 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäverovarot lasketaan soveltamalla päätöksen 88/376/ETY, Euratom mukaisesti vahvistettua yhdenmukaista verokantaa tämän asetuksen mukaisesti määritettyyn perusteeseen."

17 Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Arvonlisäverovarojen peruste määritetään - - direktiivin 77/388/ETY - - 2 artiklassa tarkoitettujen verollisten liiketoimien perusteella, lukuun ottamatta liiketoimia, jotka on vapautettu verosta mainitun direktiivin 13-16 artiklan mukaisesti."

b) Yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89(6)

18 Kyseisen asetuksen 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella pisteellä korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 pistettä kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta."

c) Yhteisöjen omista varoista 24 päivänä kesäkuuta 1988 tehty neuvoston päätös 88/376/ETY, Euratom(7)

19 Kyseisen päätöksen mukaan arvonlisäverotulon vaje on katettava täydentävänä rahoituksena bruttokansantuotteeseen perustuvilla omilla varoilla, mikä merkitsee vajauksen kattamista toisella tavalla muiden jäsenvaltioiden vahingoksi.

IV Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

20 Komissio toteaa aluksi, että Irlannissa voimassa olevaa tiemaksujärjestelmää säänneltiin ensin vuoden 1979 Local Government (Toll Roads) Actilla ja sittemmin vuoden 1993 Roads Actilla.(8) Niiden mukaan tieviranomaiset (Road Authority) voivat periä tiemaksua tiettyjen teiden käyttämisestä. Kyseiset viranomaiset vahvistavat tiemaksujen suuruuden. Tätä toimivaltaa käyttävät paikallisviranomaiset tai valtakunnallisen tieverkoston osalta kansalliset tieviranomaiset (National Roads Authority). Tieviranomaiset voivat ympäristöministeriön luvalla tehdä kolmannen osapuolen kanssa sopimuksen siitä, että tämä ottaa vastuulleen uuden tien rahoittamisen ja tiemaksun perimisen. Sopimus voi kattaa rakennuskustannukset ja teiden ylläpidon kokonaan tai osittain.

21 Komissio väittää lisäksi, että tien ylläpito ja tiemaksun periminen sen käytöstä merkitsee aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa. Kyseessä on siis direktiivin 4 artiklan 1 kohdan perusteella verovelvollisen harjoittama taloudellinen toiminta.

22 Taloudellisen toiminnan käsitettä on tarkasteltava objektiivisesti taloudellisten tosiseikkojen kannalta. Tässä tapauksessa on sen vuoksi pidettävä lähtökohtana sitä, että kyseessä on

taloudellinen toiminta, kun otetaan huomioon sitä koskevat tosiseikat. Toimintaa harjoitetaan tässä tapauksessa vastiketta vastaan, ja suoritettun palvelun ja tiemaksun muodossa suoritettun vastikkeen välillä on suora yhteys, koska käyttäjä suorittaa tiemaksun joka kerta, kun haluaa käyttää kyseistä tietä.

23 Koska on tulkittava yhteisön oikeuden käsitteitä "suoritus" ja "taloudellinen toiminta", komission esittämää näkemystä ei heikennä millään tavoin sekään, että yksityinen yritys harjoittaa toimintaa yleisen edun nimissä.

24 Toisin kuin Irlannin hallitus väittää, ei ole syytä soveltaa myöskään 13 artiklan B kohdan b alakohdassa tarkoitettua poikkeusta, jonka mukaan kiinteän omaisuuden vuokraus on vapautettu arvonlisäverosta. Vuokraaminen edellyttää - komission mukaan - kolmen olennaisen edellytyksen täyttymistä: kyseessä on oltava tietty alue tai tila (ensimmäinen edellytys), joka annetaan tietyksi ajaksi (toinen edellytys) käyttäjän käyttöön tiettyä käyttäjän omistajalle suorittamaa maksua vastaan (kolmas edellytys). Tien tai sillan käyttäminen ei kuitenkaan täytä ajallista edellytystä. Käyttäjä ei myöskään voi käyttää tiettyä tilaa ja estää muita käyttämästä sitä. Tiemaksun maksaminen ei anna käyttäjälle yksinoikeutta käyttää hyödykettä vaan ainoastaan oikeuden ajaa tiettyä tietä. Käsitettä "vuokraus" on tulkittava sen yleismerkityksen mukaisesti. Käsite edellyttää omistaja/vuokralainen-suhdetta tai ainakin käyttöoikeutta esineeseen. Koska 13 artiklan B kohdan b alakohdassa säädetään verollisuutta koskevasta poikkeuksesta, sitä on tulkittava suppeasti.

25 Nyt käsiteltävässä asiassa ei tule kysymykseen myöskään direktiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen poikkeus, koska tieverkoston hyödyntäminen liiketoiminnassa tiemaksua vastaan ei ole julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen ominaisuudessa harjoittamaa toimintaa. Koska myös kyseinen säännös sisältää poikkeuksen verovelvollisen käsitteestä, sitäkin on tulkittava suppeasti.

26 Komissio toteaa tässä yhteydessä, että Irlannin lainsäädännön mukaan on mahdollista, että yritykset, jotka eivät kuulu julkisen vallan piiriin, saavat tehtäväkseen tien ylläpidon ja tiemaksujen perimisen. Tässä tapauksessa kyseessä ovat yksityiset, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa.

27 Verovapautusta voidaan soveltaa vain julkisoikeudellisiin yhteisöihin ja niihinkin vain silloin, jos ne toimivat tosiasiallisesti viranomaisen ominaisuudessa.

28 Koska tienkäyttäjä joutuu maksulliselle tielle tullessaan punnitsemaan taloudellisia seikkoja (tiemaksun suuruus, ajansäästö ja bensiininkulutus), hän tekee liiketaloudellisen päätöksen, joten tien käyttömahdollisuuden tarjoaminen ja tiemaksun periminen eivät ole viranomaisen ominaisuudessa hoidettu erityistehtävä. Vaikka toimivaltaiset viranomaiset edelleen valvoisivat tieverkostoa hyödyntävien ja tiemaksuja perivien yritysten toimintaa ja määräisivät tiemaksun suuruudenkin, taloudellista toimintaa eivät harjoita viranomaisen ominaisuudessa toimivat julkisoikeudelliset yhteisöt. Kyseessä on siis yksityissektorin taloudellinen toiminta. Ainoa seikka, joka on tässä tapauksessa ratkaiseva, on se, että verollinen toiminta koostuu tien käyttömahdollisuuden tarjoamisesta tiemaksua vastaan.

29 Tästä seuraa komission mukaan omien varojen osalta, että koska tiemaksuista ei ole kannettu arvonlisäveroa, vastaava laskentaperuste on valittu virheellisesti, joten perittäessä yhteisön omia varoja yhteisön jäsenvaltioiden välille on syntynyt epätasapainoinen tilanne.

30 Irlannin hallitus on kuitenkin sitä mieltä, että tiemaksun perimisestä vastaavat henkilöt eivät ole direktiivissä tarkoitettuja verovelvollisia. Direktiivin 4 artiklan 5 kohdan mukaan viranomaisen ominaisuudessa harjoitettu toiminta on verosta vapaata, vaikka siitä perittäisiinkin maksu. Tässä tapauksessa Irlannin viranomaiset toimivat viranomaisen ominaisuudessa, kun ne rakentavat teitä ja siltoja yleiseen käyttöön. Tieverkoston rahoittaminen ja ylläpito kuuluvat viranomaisten tehtäviin. Voimassa olevan Irlannin lainsäädännön nojalla rahoitus voidaan hankkia myös tiemaksuja perimällä. Tämä ei kuitenkaan vaikuta millään tavoin siihen, että kyseinen tehtävä on

julkisoikeudellinen.

31 Irlannin hallitus pitää lisäksi tiettyjen teiden käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan direktiivissä tarkoitettuna vuokrauksena, ja se arvioi tästä syystä, että 13 artiklan B kohdan b alakohdan poikkeussääntöä voidaan soveltaa.

32 Direktiivin säännöksissä ei mainita vuokrauksen olennaisia edellytyksiä, joihin komissio on vedonnut. Nyt käsiteltävässä asiassa on sitä paitsi kyseessä rajattu tila - tie tai silta, jota pitkin ajetaan - joka on tienkäyttäjän käytettävissä tietyn ajan eli matkan keston ajan.(9) Käyttäjä suorittaa vuokrauksesta maksun - tiemaksun - jonka suuruuden viranomaiset vahvistavat.

33 Tienkäyttäjälle ei tosin anneta tällä tavoin hallintaoikeutta, mutta perinteinen omistaja-vuokralainen-suhde ei ole tarpeenkaan, kuten muut 13 artiklan B kohdan b alakohdassa tarkoitetut toiminnot osoittavat.(10) Myöskään nämä liiketoimet eivät ole tyypillisiä esimerkkejä vuokrauksesta, joten mikään ei estä lukemasta myös nyt käsiteltävää tapausta kyseisen käsitteen piiriin.

34 Siitä, että julkisoikeudelliset yhteisöt eivät poikkeuksellisesti ole verovelvollisia toimiessaan viranomaisen ominaisuudessa, Irlannin hallitus toteaa, että teitä ja siltoja koskeva lainsäädäntö kuuluu kaikilta osin viranomaisten toimivaltaan. Tieverkoston rakentaminen ja ylläpito kuuluu paikallisviranomaisten tai kansallisten viranomaisten tehtäviin. Valtakunnallisten teiden käytöstä voidaan periä tiemaksuja. Kun teiden ja siltojen rakentaminen ja ylläpito annetaan kolmansien osapuolten tehtäväksi, viranomaiset voivat antaa tiemaksutulot niille kokonaan tai osittain. Siitä huolimatta vain kyseisillä viranomaisilla on oikeus periä tiemaksuja, sillä se kuuluu viranomaisen ominaisuudessa harjoitettavaan toimintaan.

35 Kyseisen toiminnan aloitteentekijänä on aina viranomainen. Tiemaksujen perimisestä vastaavat kolmannet osapuolet eivät toimi itsenäisesti. Tien käyttömahdollisuuden tarjoaminen yleiseen käyttöön on nyt ja tulevaisuudessa julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen ominaisuudessa harjoittamaa toimintaa. Tienkäyttäjä suorittaa tiemaksun, koska viranomaiset voivat vaatia sitä tien käyttömahdollisuuden tarjoamisesta.

36 Koska nyt käsiteltävässä asiassa tiemaksuista ei kuulu kantaa arvonnlisäveroa, ei voi myöskään olla kyse siitä, että Irlanti olisi suorittanut riittämättömän osuuden yhteisön omiin varoihin. Komission kanne ei siis ole perusteltu myöskään tältä osin.

V Kannanotto

1. Arvonnlisäveron kantaminen tiemaksuista

37 Direktiivin rakenteen mukaisesti on ensin tutkittava, onko nyt käsiteltävässä asiassa kysymyksessä kuudennen arvonnlisäverodirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu arvonnlisäveron alainen palvelujen suoritus. Sen pitäisi lisäksi olla vastikkeellinen palvelujen suoritus. On siis tutkittava, suorittaako verovelvollinen tällaisen palvelun, ja jos näin on, onko kysymys taloudellisesta toiminnasta.

a) Vastikkeellinen palvelujen suoritus

38 Nyt käsiteltävässä asiassa suoritettava palvelu on tien käyttömahdollisuuden tarjoaminen tienkäyttäjille.

39 Palvelu suoritetaan lisäksi vastiketta eli tiemaksua vastaan. Siihen kysymykseen, onko palvelun suoritus vastikkeellinen, yhteisöjen tuomioistuim on jo vastannut, että suoritettun palvelun ja saadun vastikkeen välillä on oltava suora yhteys, jotta palvelun suoritus olisi verollinen.(11)

40 Tällainen suora yhteys on olemassa, kun tien käyttömahdollisuudesta maksetaan tiemaksu, jonka suuruus määräytyy ajoneuvoluokan ja ajetun etäisyyden perusteella.

41 Tiemaksu ei ole myöskään vero, sillä vero on rahamääräinen suoritus, jota ei makseta vastikkeeksi tietystä palvelusta ja jonka julkisoikeudellinen yhteisö kantaa kaikilta, jotka ovat sellaisessa tilanteessa, jossa lainsäädännön mukaan syntyy tällainen rahamääräinen velvoite. Koska nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin olemassa tietty konkreettinen suoritus eli tiettyjen tieverkoston osuuksien käyttömahdollisuuden tarjoaminen tienkäyttäjille, kyseessä on maksu, jota on pidettävä palvelujen suorituksen vastikkeena.

42 Kyseessä on siis kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklassa tarkoitettu arvonlisäverollinen palvelujen suoritus.

b) Verovelvollinen

43 Direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa taloudellista toimintaa, ja taloudellinen toiminta kattaa kaiken tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittaman toiminnan.

44 Direktiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sitä vastoin säädetään, että valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta ole pidettävä verovelvollisina. Tämä pätee myös siinä tapauksessa, että ne tämän toiminnan yhteydessä kantavat maksun, lupamaksun, jäsenmaksun tai muun korvauksen.

aa) Suvereniteetin käyttämiseen liittyvä toiminta

45 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella kahden edellytyksen on täyttyvä samanaikaisesti, jotta verovelvollisuuden ulkopuolelle jäämistä koskevaa sääntöä voidaan soveltaa: toiminnan harjoittajan on oltava julkisoikeudellinen yhteisö ja toimintaa on harjoitettava viranomaisen ominaisuudessa.(12)

46 Tämä merkitsee ensinnäkin sitä, että julkisoikeudellisten yhteisöjen kaikkea toimintaa ei ole automaattisesti vapautettu arvonlisäverosta vaan ainoastaan se toiminta, joka kuuluu samalla niiden erityiseen tehtävään viranomaisena. Toiseksi se merkitsee sitä, että yksityisen oikeussubjektin harjoittama toiminta ei ole arvonlisäverosta vapaata yksinomaan sen perusteella, että se koostuu viranomaisten valtaoikeuksiin kuuluvan toiminnan harjoittamisesta.(13)

47 Toiminnan määrittäminen viranomaisen ominaisuudessa harjoitettavaksi ei saa tapahtua pelkästään julkisoikeudellisen yhteisön tavoitteen tai päämäärän perusteella. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan toiminnan harjoittamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen perusteella voidaan määritellä, miten laajalti julkisyhteisöt voidaan jättää verovelvollisuuden ulkopuolelle.(14)

48 Tästä seuraa yhteisöjen tuomioistuimen mukaan, että kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitut julkisoikeudelliset yhteisöt harjoittavat toimintaa viranomaisen ominaisuudessa silloin, kun ne toimivat niitä erityisesti koskevaa oikeussäätelyä noudattaen.(15) Kun ne sitä vastoin toimivat samoilla oikeudellisilla edellytyksillä kuin yksityiset taloudelliset toimijat, ei voida katsoa, että ne harjoittaisivat toimintaa viranomaisen ominaisuudessa.

49 Koska kuudennen arvonlisäverodirektiivin 6 artiklan 1 kohdassa pidetään tällaisia lain nojalla hoidettavia toimintoja arvonlisäverovelvollisuuden piiriin kuuluvina, ei riitä, että toiminta kuuluu julkisoikeuden alaan, jotta se täyttäisi 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vapautukselle asetetut edellytykset. Koska kyseisessä säännöksessä poiketaan verovelvollisen

käsitteestä, sitä on tulkittava suppeasti. Arvonlisäverosta vapautettuna voidaan näin ollen pitää vain toimintaa, jota harjoitetaan viranomaisen ominaisuudessa suvereniteetin käyttämisen ydinalueella. Tämän vahvistaa myös 4 artiklan 5 kohdan kolmas alakohta, jossa viitataan liitteessä D lueteltuihin liiketoimiin - ks. edellä 14 kohta - joiden osalta myös viranomaiset ovat arvonlisäverovelvollisia.

50 Teiden, siltojen ja tunnelien suunnittelu ja rakentaminen ovat suvereniteetin käyttämiseen liittyviä tehtäviä, jotka kuuluvat viranomaisille. Nämä toiminnot muodostavat julkisten tehtävien olennaisen osan ja ydinalueen. Niiden voidaan katsoa kuuluvan yleisiin intresseihin kuuluviiin palveluihin. Kun valtio harjoittaa toimintaa tällä alalla, on pidettävä lähtökohtana sitä, että se toimii viranomaisen ominaisuudessa.

51 On totta, että tien käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjille ei ole nimenomaisesti luokiteltu verotettavaksi toiminnaksi, kuten liitteessä D mainittu kaasun, sähkön ja veden toimittaminen. Tieverkoston käyttömahdollisuuden tarjoamista veloituksetta tienkäyttäjille on itse asiassa pidettävä suvereniteetin käyttämiseen liittyvänä toimintana. On sen sijaan selvítettävä, voitaisiinko suvereniteetin käyttämiseen liittyvänä tehtävänä ja verovaroin rakennettua tieverkostoa kokonaisuudessaan hoitaa kuin yksityistä yritystä, jolloin tiemaksuja vaadittaisiin kaikilta. Sitä vastoin tiettyjen tieosuuksien valikoitua käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan ei missään tapauksessa voida pitää viranomaisen ominaisuudessa harjoitettavana toimintana. Kuten 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa nimenomaisesti säädetään, maksun periminen on mahdollista kyllä myös viranomaisen ominaisuudessa harjoitettavasta toiminnasta, ilman että tämä yksinään merkitsisi sitä, että toiminta on verollista. Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin otettava huomioon, että tienkäyttäjä voi valita maksullisen tai maksuttoman tieosuuden. Kun tien käyttömahdollisuus tarjotaan veloituksetta tietyn käyttöön otettavan tieverkoston osalta, sillä toteutetaan täysimääräisesti suvereniteetin käyttämiseen liittyvä toiminta, joten ylimääräisten tieosuuksien käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan on pidettävä puhtaasti yksityisenä taloudellisena toimintana. Sillä, joka tarvitsee maksua vastaan myönnettävää rakennuslupaa, ei ole valinnanvaraa. Jos joku haluaa suorittaa opintoja, joista jokaisen on maksettava tietty maksu, hänellä ei ole valinnanvaraa, jos hän haluaa saavuttaa tavoitteensa eli käytännössä saada todistuksen loppututkinnon suorittamisesta. Nyt käsiteltävässä asiassa tienkäyttäjällä on sen sijaan todellinen valinnanvapaus: hänelle tarjotaan kaksi mahdollisuutta - toinen tosin hitaampi ja epämurkavampi - saavuttaa sama tavoite. Maksullinen tieverkosto on kaikkien niiden käytettävissä, jotka ovat valmiita maksamaan siitä, mutta ainoastaan ne, jotka maksavat, voivat käyttää sitä. Tähän järjestelyyn sisältyy valinta, joka erottaa sen suvereniteetin käyttämiseen liittyvästä toiminnasta. Tiemaksun perimiseen vaikuttavat ennen kaikkea taloudelliset syyt. Näin ollen tietyn rajoitetun tieosuuden käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan ei voida pitää suvereniteetin käyttämiseen liittyvänä toimintana.

52 Koska tien käyttömahdollisuuden tarjoamista tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan ei voida pitää viranomaisen ominaisuudessa harjoitettuna toimintana, nyt käsiteltävässä asiassa ei voida soveltaa 4 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan säännöksiä. Tiemaksujen perimisestä vastaavia yhteisöjä on siis pidettävä verovelvollisina.

bb) Taloudellinen toiminta

53 Kuten edellä on todettu, direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa taloudellista toimintaa.

54 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa määritetään taloudellisen toiminnan kattavan "kaiken tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittaman toiminnan".

55 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudellisen toiminnan käsitteen soveltamisala on laaja ja objektiivinen, millä tarkoitetaan sitä, että toimintaa tarkastellaan

sellaisenaan sen tarkoituksesta tai tuloksesta riippumatta.(16)

56 Kun lähtökohtana on näin laaja taloudellisen toiminnan käsite, ei siis ole välttämätöntä, että palvelujen suoritukset kohdistuvat ensisijaisesti tai yksinomaan markkinoille tai talouselämään; riittää siis, että ne liittyvät jollain tavoin tosiasiallisesti talouselämään.(17) Tässä tapauksessa toimivaltaiset viranomaiset tai kolmannet osapuolet, joille tämä tehtävä on toimiluvalla annettu, tarjoavat tien käyttömahdollisuuden tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan.

57 Vaikka toimiluvan myöntämistä säännellään julkisoikeudellisilla oikeussäännöillä ja maksulliset tied kuuluvat julkiseen tieverkostoon, näillä seikoilla ei ole merkitystä tutkittaessa, onko kyseessä taloudellinen toiminta. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan verotettavia palvelujen suorituksia voivat olla myös muun muassa palvelun täytäntöönpano viranomaisen määräyksestä, sen nimissä tai suoraan lain nojalla. Taloudellisen toiminnan käsitteen objektiivisuus puhuu myös tässä tapauksessa sen puolesta, että se luokitellaan taloudelliseksi toiminnaksi, koska toimintaa on tarkasteltava sellaisenaan sen tarkoituksesta tai tuloksesta riippumatta.

58 Tosiasiallisen taloudellisen tilanteen huomioon ottaminen on perustavanlaatuinen peruste yhteisen arvonlisäverojärjestelmän soveltamisen kannalta.(18) Tosiasiallinen tilanne on nyt käsiteltävässä asiassa se, että tiettyjen tieverkon osuuksien käyttömahdollisuus tarjotaan tienkäyttäjän tiemaksun muodossa suorittamaa maksua vastaan. Se, että kyseisen toiminnan tarkoituksena on, että kukin näistä yhteisöistä kykenee saamaan tuottoa siten, että ne kattavat kustannuksensa ja tekevät lisäksi voittoa, osoittaa, että tässä tapauksessa on kyseessä taloudellinen toiminta.

c) Vuokraus

59 Kun edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettu, että tiemaksun perimisestä vastaava yhteisö on lähtökohtaisesti verovelvollinen, on pohdittava, voiko kyseinen toiminta olla verotonta 13 artiklan B kohdan b alakohdan perusteella.

60 Tieverkon käyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan olisi verotonta, jos kyseessä olisi tässä tapauksessa kiinteän omaisuuden vuokraus.

61 Sovellettaisiin oikeussääntöihin ei sisälly tämän käsitteen yhteisön oikeuteen perustuvaa määritelmää. Jotta voitaisiin täsmentää sen merkitystä, on siis tutkittava sitä asiayhteyttä, johon se kuuluu, ja siinä yhteydessä on otettava huomioon kuudennen arvonlisäverodirektiivin rakenne.

62 Direktiivin tarkoituksesta sekä erityisesti sen 2 artiklan sanamuodosta voidaan päätellä, että direktiivin perusperiaate on ymmärrettävä siten, että kaikista tavaroiden luovutuksista ja palveluiden suorituksista, joita verovelvollinen suorittaa vastikkeellisesti, kannetaan arvonlisäveroa, jollei niitä ole nimenomaisesti siitä vapautettu. Vapautusta koskevia säännöksiä on siis tulkittava suppeasti, koska ne ovat poikkeus direktiivin perusperiaatteesta.

63 Tämä tarkoittaa myös sitä, että tässä tapauksessa käsitettä "kiinteän omaisuuden vuokraus" on tulkittava sen tavanomaisen merkityksen mukaisesti. Niinpä ensinnäkään jokainen sopimus, johon sisältyy myös vuokraukseen liittyviä oikeudellisia tunnusmerkkejä, ei voi kuulua automaattisesti käsitteen piiriin. Tämä merkitsisi vapautuksen liian laajaa tulkintaa, jota nimenomaisesti pyritään välttämään. Edellytyksenä on siis, että vuokrasopimuksen oikeudelliset tunnusmerkit ovat sopimuksessa vallitsevina.

64 Tien käyttömahdollisuuden tarjoaminen tienkäyttäjän suorittamaa tiemaksua vastaan ei kuitenkaan täytä tätä edellytystä. Tienkäyttäjälle tosin tarjotaan käytettäväksi tietty alueellisesti rajattu alue (ajettava tieosuus) tietyksi ajaksi (ajoaika) vastiketta vastaan. Vuokrasopimuksen oikeudelliset tunnusmerkit eivät ole tässä tapauksessa kuitenkaan vallitsevina, koska se, millä

tienkäyttäjälle on merkitystä, on tietyn tieosuuden ajaminen mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti. Esineen käyttö jää sen sijaan taka-alalle.

65 Nyt käsiteltävässä asiassa siltaa ei vuokraa - jos noudatetaan Irlannin hallituksen esitystä - vain yksi henkilö vaan samaan aikaan useat henkilöt. Näillä henkilöillä ei ole kuitenkaan etukäteen mitään yksinomaista hallintaoikeutta siltaan. Tilanne ei ole sellainen, jossa useat henkilöt voisivat vuokrata saman esineen. Autoilijat eivät halua vuokrata siltaa yhdessä ja olla solidaarisessa vastuussa vuokran maksamisesta, kuten tilanne on esimerkiksi yhteisasumisen osalta.

66 Myös vuokrasuhde puuttuu, koska käyttäjällä ei ole oikeutta puolustautua kolmansien osapuolten luvaton käyttöä vastaan eikä hän voi käyttää esinettä yleisesti; hänen käyttöoikeutensa rajoittuu yksinomaan mahdollisuuteen ajaa tietty tieosuus.

67 Osapuolten välisen "sopimuksen" pääasiallisena tarkoituksena ei niinkään ole kiinteän omaisuuden käyttäminen vaan pikemminkin kyseisen kiinteän omaisuuden alueella tarjotun palvelun käyttäminen. Autoilijan kannalta kiinteän omaisuuden lyhytaikainen käyttö on pikemminkin toissijaista, koska häntä kiinnostaa ennen kaikkea se, että hän pääsee nopeasti ja turvallisesti määränpäähänsä.

68 Ei siis voida hyväksyä Irlannin hallituksen väitettä, jonka mukaan 13 artiklan B kohdan b alakohdassa tarkoitetut liiketoimet osoittavat, että vuokrauksen käsitettä voidaan tulkinta laajasti. Mainitut esimerkit eivät ole vuokrasuhteita "laajassa merkityksessä". Ne saattavat olla erityisiä vuokrasuhteita; niissä ei kuitenkaan poiketa ratkaisevasti vuokrauksen käsitteeseen yleisesti liittyvistä edellytyksistä. Vaikka niin olisikin, siitä ei voitaisi tehdä niitä päätelmiä, joita Irlanti on tehnyt vapautusten osalta. Neljää "erityistä vuokrasuhdetta" ei ole mainittu sen osoittamiseksi, että vuokrauksen käsitettä voidaan tulkita laajasti, vaan koska - sen vuoksi, että ne ovat "poikkeuksen poikkeuksia" vuokrauksen verottomuudesta - niistä kannetaan arvonlisäveroa. Juuri siksi, että vuokrauksesta - poikkeuksena säännöstä - ei kanneta arvonlisäveroa, vuokrauksen käsitettä on tulkittava suppeasti, kuten edellä 61 ja 62 kohdassa on todettu.

69 Nyt käsiteltävä asia ei siis koske kiinteän omaisuuden verotonta vuokrausta.

d) (Toissijaisesti) kilpailun vääristyminen

70 Direktiivin 4 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä on pidettävä verovelvollisina myös niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta, jos niiden jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle johtaisi huomattavaan kilpailun vääristymiseen. Kun otetaan huomioon edellä esitetyt seikat, tätä vaihtoehtoa ei tarvitsisi tutkia, koska lähtökohtana olisi pidettävä sitä, että nyt käsiteltävän asian kohteena olevaa toimintaa ei harjoiteta viranomaisen ominaisuudessa. Tutkin siis tämän seikan vain toissijaisesti.

71 Kilpailu vääristyi edellä mainitulla tavalla, jos julkisoikeudellinen yhteisö, joka ei ole verovelvollinen, kilpailisi vastaavan palvelujen suorituksen osalta sellaisen yksityisen taloudellisen toimijan kanssa, joka on verovelvollinen, ja kykenisi verovapautuksen ansiosta tarjoamaan näitä palveluja edullisempaan hintaan. Koska tien käyttömahdollisuuden tarjoamisen osalta ei ole olemassa yksityisoikeudellista kilpailijaa, ei ole myöskään kilpailua.

72 Kilpailun vääristymistä koskevat esimerkit, joita komissio on maininnut, ovat tässä tapauksessa merkityksettömiä. Ensinnäkin direktiivin soveltamisala rajoittuu muutamia säännöksiä lukuun ottamatta kotimaan liiketoimiin. Nyt käsiteltävässä asiassa ei selvästikään ole loukattu periaatetta, jonka mukaan kaikkia ulkomaisia toimijoita on kohdeltava samalla tavalla kuin kotimaisia toimijoita. Toiseksi komission esittämät tilanteet, joissa kilpailu saattaa vääristyä - toisaalta se, että ostoihin sisältyvää veroa ei voida vähentää, ja toisaalta kulujen keventyminen - eivät johdu siitä, että toisessa tapauksessa ei kanneta veroa ja toisessa kannetaan, vaan lainsäädännön virheellisestä

soveltamisesta. Kunhan oikeuskäytännössä ratkaistaan tämä ongelma, jäsenvaltiot kantavat varmasti arvonlisäveroa samalla tavalla (ja sama koskee suorituksia omiin varoihin). Jos noudatettaisiin komission ajatuskulkua, kilpailun vääristymät olisivat sitä paitsi suurimpia niiden maiden kannalta, joissa ei peritä lainkaan tiemaksuja.

73 Tässä tapauksessa kilpailu ei siis ole vääristynyt 4 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla, mikä olisi hyväksyttävä peruste verovelvollisuudelle. Kuten olen edellä 37-68 kohdassa todennut, tällä ei ole kuitenkaan merkitystä. Nyt käsiteltävässä asiassa on kyseessä palvelun suoritus, josta on kannettava arvonlisäveroa, sillä tiemaksun periminen ei ole viranomaisen ominaisuudessa harjoitettavaa toimintaa.

d) Välipäätelmä

74 On siis todettava, että Irlanti ei ole noudattanut perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 ja 4 artiklan vastaisesti ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään siltojen käytöstä.

2. Omat varat

75 Asetuksen N:o 1553/89 2 artiklan 1 kohdan mukaan arvonlisäverovarojen peruste määritetään kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklassa tarkoitettujen verollisten liiketoimien perusteella. Eri jäsenvaltioiden suoritukset omiin varoihin määräytyvät sen perusteella, että tähän perusteeseen sovelletaan yhtenäistä verokantaa.

76 Koska nyt käsiteltävässä asiassa palveluja suorittavat verovelvolliset, tiemaksuista olisi pitänyt kantaa arvonlisäveroa. Koska tätä ei ole kuitenkaan tehty, vastaavia määriä ei ole kerätty arvonlisäveroperusteisesti.

77 Arvonlisäverovarojen keräämiseen liittyviä yhteisön oikeussääntöjä on siis rikottu. Tässä yhteydessä on merkityksentöntä, johtaisiko uusi suorituksia omiin varoihin koskeva laskelma yhteisön kannalta taloudelliseen epätasapainotilanteeseen. Se mikä asiaa koskevien yhteisön oikeussääntöjen mukaan on yksinomaan ratkaisevaa, on se, että ensinnäkin nämä omat varat määritetään asianmukaisen perusteen mukaan ja että (jäsenvaltion) vastaavat saamiset verovelvollisilta todetaan. Jäsenvaltioiden on siis tehtävä vaadittavat laskelmat, ilmoitettava niiden tuloksista komissiolle ja tehtävä tämän perusteella suoritukset omiin varoihin.

78 Korkovaatimus perustuu asetuksen N:o 1552/89 11 artiklaan, jossa säädetään, että kaikista omien varojen tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä on maksettava korkoa. Viivästyskorot on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan maksettava riippumatta siitä, mistä syystä tuloutus on tehty myöhässä.(19)

3. Tuomion ajallisten vaikutusten rajoittaminen

79 Kun on todettu Irlannin jättäneen noudattamatta EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, voidaan pohtia sitä, voiko komissio perustellusti esittää siihen perustuvat vaatimuksensa Irlannille koko asianomaisen ajanjakson ajalta.

80 Kun kanne todetaan perustelluksi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä, jäsenvaltio velvoitetaan ensi vaiheessa toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet perustamissopimusta rikkovan oikeustilan korjaamiseksi. Koska kyseessä on jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteava tuomio, yhteisöjen tuomioistuin ei kuitenkaan voi määrätä vastaajana olevaa jäsenvaltiota lopettamaan perustamissopimusta rikkovaa oikeustilaa eikä kumoamaan tai muuttamaan riidanalaista toimenpidettä.

81 Yhteisöjen tuomioistuimella ei siis ole toimivaltaa velvoittaa virallisesti Irlantia lopettamaan lainvastaista oikeustilaa, joka liittyy arvonlisäveron kantamiseen. Yhteisöjen tuomioistuin voi

kuitenkin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä täsmentää Irlannilla olevan velvoitteen poistaa perustamissopimuksen vastainen oikeustila.

82 On siis tutkittava, mitä Irlannin osalta konkreettisesti tarkoittaa velvollisuus lopettaa perustamissopimusta rikkova oikeustila, sekä sitä, mikä merkitys menettelyn kestolla on tässä yhteydessä.

83 Koska EY:n perustamissopimuksen 155 artiklassa (josta on tullut EY 211 artikla) ja perustamissopimuksen 169 artiklassa velvoitetaan komissio nostamaan kanne kaikissa tilanteissa, joissa se tietää jäsenvaltioiden jättäneen perustamissopimuksen mukaiset velvoitteensa noudattamatta, komissiolla on lähtökohtaisesti velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin. Komissiolla on kuitenkin tiettyä harkintavaltaa erityisesti ajankohdan ja niiden edellytysten suhteen, joiden mukaan 169 artiklaan perustuvan menettelyn eri vaiheet toteutetaan. Vaikka komissiolla on lähtökohtaisesti velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, sen pitäisi kuitenkin aina pyrkiä siihen, että jäsenvaltiot muulla tavalla saadaan palauttamaan perustamissopimuksen mukainen tilanne. Komissio voi nostaa kanteen aikaisintaan silloin, kun perustellussa lausunnossa asetettu määräaika on päättynyt. Asian vireillepanolle yhteisöjen tuomioistuimessa ei ole lähtökohtaisesti mitään määräaikaa.(20) Komission harkintavallassa on siis arvioida, minä hetkenä se panee vireille jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, kun perustellussa lausunnossa asetettu määräaika on päättynyt.(21) Tietyissä äärimmäisissä poikkeustapauksissa, joissa komissio on odottanut pitkään ennen kanteen nostamista eikä ole kanteen nostamista lukuun ottamatta ryhtynyt mihinkään muihin toimenpiteisiin kyseistä jäsenvaltiota kohtaan, kanneoikeuden menettäminen, joka vaikuttaisi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymiseen, ei ole täysin mahdotonta.(22) Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä lähtökohtana on kuitenkin se, että komissio ei menetä kanneoikeuttaan.(23)

84 Nyt käsiteltävässä asiassa ei voi olla kysymyksessä myöskään yhteisöjen saamisten vanhentuminen. Ensinnäkään ei ole olemassa vanhentumista koskevia yhteisön säännöksiä, joita voitaisiin soveltaa, ja toiseksi verovelkojen vanhentumista koskevien jäsenvaltioiden oikeussääntöjen soveltaminen soveltuvin osin ei ole myöskään ajateltavissa. Jotta vanhentumisaika täyttäisi tehtävänsä, sitä koskeva määräaika on asetettava etukäteen. Koska kyseessä on poikkeus, siihen on vedottava, mitä tässä tapauksessa ei ole tehty. Koska tätä seikkaa ei ole tuotu esiin, sitä ei ole syytä tutkia laajemmin. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä ei olisi myöskään mahdollista vaatia suoraan suoritusta omiin varoihin.

85 Määräaika, jonka kuluessa yhteisöjen olisi pitänyt vaatia suoritusta omiin varoihin, on kuitenkin saattanut päättyä ennen kuin vaatimusta on esitetty.

86 Oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä nyt käsiteltävässä asiassa saattaisi olla tarpeen rajoittaa perustamissopimuksen mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamisen ajallista vaikutusta, kun otetaan huomioon vuosittaisten selvitysten oikaisu.(24) Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että vanhentumisaikaa koskevien oikeussääntöjen puuttuessa voitiin vedota oikeusvarmuuden periaatteeseen.(25)

87 Perustamissopimuksessa ei tosin määrätä nimenomaisesti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä annettujen tuomioiden vaikutusten ajallisesta rajoittamisesta. Se ei ole myöskään välttämätöntä, sillä yleensä tuomio, joka annetaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä, on toteava, ja tästä syystä sillä pyritään poistamaan (tulevaisuuteen nähden) perustamissopimuksen vastainen tilanne. Tällainen menettely ei koske yksittäispäätöksen pätevyyttä kuten kumoamiskanne, jonka osalta EY:n perustamissopimuksen 174 artiklan toisessa kohdassa (josta on tullut EY 231 artiklan toinen kohta) määrätään vaikutusten ajallisesta rajoittamisesta. Pääsääntö on, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen tarkoituksena ei ole ratkaista yksittäistapauksessa vahingonkorvausvaatimus, mitä yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 43 artikla koskee.

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tarkoituksena on pikemminkin todeta periaatteelliselta kannalta yhteisön oikeuden lainsäädännöllinen sisältö. Kun yhteisöjen tuomioistuimien, jonka käsiteltävänä komission ja jäsenvaltion välinen riita-asia on, toteaa tämän lainsäädännöllisen sisällön, se antaa ratkaisun oikeusvarmuuden intressissä. Pelkästään se, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn päättymisestä on jo pidempi aika, ei lähtökohtaisesti vähennä tätä intressiä. Jos tämän ajanjakson kuluessa sattuisi jotain sellaista, joka vähentäisi tätä toteamusta koskevaa intressiä, siitä saattaisi seurata kanteen tutkimatta jättäminen, mutta nämä seikat eivät sellaisenaan voisi vaikuttaa oikeuteen vaatia tätä toteamusta, ja kyseiseen oikeuteen voitaisiin vedota milloin tahansa tuomioistuimessa.

88 Tässä tapauksessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteaminen liittyy kuitenkin vastaajina oleville jäsenvaltioille esitettyyn vaatimukseen maksaa suoritus yhteisöille. Siitä aiheutuvat taloudelliset seuraukset edellyttävät muutamia oikeusvarmuuden periaatteeseen liittyviä erityisiä pohdintoja.

89 Ajallista rajoittamista vastaan puhuu tosin se, että "kun kyseessä on lainsäädäntö, josta saattaa aiheutua taloudellisia seurauksia, selkeys ja ennakoitavuus ovat yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erityisen välttämättömiä".(26) Oikeusvarmuuteen perustuvien seikkojen punninta vähentää selkeyttä ja ennakoitavuutta. On kuitenkin todettava, että myöskään huomattava viive, jolla komissio on aloittanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tuomioistuimessa tapahtuvan vaiheen, ei ole yhteensopiva selkeyden ja ennakoitavuuden vaatimusten kanssa.

90 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan riita, jonka vastapuolina ovat komissio ja jokin jäsenvaltio ja joka koskee omia varoja, jotka on perittävä, ei saa johtaa myöskään yhteisön taloudellisen tasapainon järkkymiseen.(27) Nyt käsiteltävässä asiassa oikaisun ajallinen rajoittaminen saattaisi merkitä sitä, että tietyt jäsenvaltiot maksaisivat yhteisön oikeuden mukaisesti yhteisölle omina varoina suorituksia, joilta toiset jäsenvaltiot välttyisivät. Tältä osin on kuitenkin todettava, että jäsenvaltiot, jotka ovat kantaneet vastaavan arvonlisäveron ja näin ollen suorittaneet siitä osuuden, eivät ole olleet heikommassa asemassa. Niille jää se osa arvonlisäverosta, joka ylittää suoritettavan osuuden.

91 Arvonlisäveron kantaminen jälkikäteen tiemaksuista on sen sijaan mahdotonta sekä käytännössä että oikeudellisesti. Nyt käsiteltävän kaltaisessa tilanteessa se olisi poissuljettua myös jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisen luottamuksensuojan periaatteen perusteella. Täysin riippumatta tästä liikevaihtoverojen jälkikäteisen kantamisen käytännön seuraukset olisivat täysin epäasianmukaisia myös taloudellisen vaihdannan kannalta, koska mahdolliset verovelalliset, joille vaatimus olisi esitettävä, eivät yleensä ole niitä, jotka ovat maksaneet hintoihin sisältyneet verot.

92 Ainoastaan jäsenvaltiot, jotka ovat jo maksaneet suoritukset jälkikäteen, ilman että ne olisivat kantaneet ensin vastaavan arvonlisäveron, olisivat epäedullisemmassa asemassa. Lähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että nämä maksut on suoritettu sillä varauksella, että vuosittaista selvitystä oikaistaan vastaavasti. Jos oikaisu ei ole mahdollinen, kyseiset jäsenvaltiot voivat vaatia jälkikäteen maksamiensa suoritusten palautusta.

93 Asetuksen N:o 1553/89 9 artiklan 2 kohdan mukaisesta oikaisujen takarajasta on pääteltävä, että jäsenvaltioille tietämättömyydestä aiheutuva riski joutua suorittamaan arvonlisäveron osuuksia, joita ne eivät ole kantaneet, ei saisi ylittää neljää varainhoitovuotta. Jäsenvaltiot eivät toisaalta lähtökohtaisesti ansaitse parempaa suojaa, koska ne ovat saaneet ennen määrääjän päättymistä yksiselitteisen tiedon komission kannasta. Jäsenvaltio, joka ei toimi komission kannan mukaisesti ja joka esimerkiksi laiminlyö yleisesti arvonlisäveron kantamisen, on itse siitä vastuussa. Kun se on saanut tiedon komission kannasta, se kykenee pääsääntöisesti arvioimaan, mitkä ovat arvonlisäverodirektiiveistä johtuvat velvollisuudet, ja toimimaan niiden mukaisesti.

94 Sitä vastoin silloin, kun jäsenvaltioilla ja komissiolla on riitaa siitä, pitäisikö tietyistä liiketoimista kantaa arvonlisäveroa, oikaisumenettelyn käytännön yksityiskohtia koskevista säännöistä ja erityisesti siitä tavasta, jolla komissio niitä soveltaa, saattaa tilanteen mukaan olla epäasianmukaisia seurauksia. Koska perustamissopimuksissa on luotu oikeusvaltion periaatteiden mukaisesti toimiva yhteisö, jäsenvaltioilla on lähtökohtaisesti oikeus vaatia, että riita, joka koskee arvonlisäverodirektiivien lainsäädännöllistä sisältöä, saatetaan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ja ratkaistaan siellä kohtuullisessa ajassa.

95 Lisäksi silloin kun, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely pysähtyy oikeudenkäyntiä edeltävään vaiheeseen, saattaa olla, että jäsenvaltiot eivät itse voi osallistua menettelyyn esitetyn ongelman ratkaisemiseksi. Komissiolla ei ole velvoitetta nostaa kannetta ja jäsenvaltio voi olla vastaamatta perusteltuun lausuntoon. Nämä tekijät yhdessä saattavat johtaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn välttämiseen. Tällainen komission menettelytapa olisi myös oikaisumenettelyn hengen vastaista.

96 Komission ja jäsenvaltion välisen suhteen osalta on pidettävä lähtökohtana sitä, että aikaisemmat varainhoitovuodet ovat loppuunkäsiteltyjä eivätkä oikaisut ole enää mahdollisia.

97 Aluksi on esitettävä kysymys siitä, mihin ajanjaksoon komission kante kohdistuu. Kanteessa vaaditaan yksinomaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista eikä ilmoiteta mitään tiettyä ajanjaksoa. Kun tulkitaan kanteen ulottuvuutta, on lähdettävä sen ilmeisestä tavoitteesta eli kanteen tavoite on määriteltävä sen perustelujen mukaisesti.

98 Komission 20.4.1988 päivätyistä virallisesta huomautuksesta ilmenee, että komission väitteet koskevat ajanjaksoa, joka alkaa vuodesta 1984 ja päättyy ilmoitettujen laiminlyöntien loppumiseen. Tämä ajanjakso on siis lähtökohtaisesti otettava huomioon myös kanteen yhteydessä. Vaikka komissio ei ole oikeudenkäyntiä edeltävän vaiheen päättymisen jälkeen ennen kanteen vireillepanoa ryhtynyt mihinkään muihin toimenpiteisiin seuraavien vuosien osalta, on katsottava, että se pyrki saamaan laiminlyönnit loppumaan siten, että se vaikuttaisi myös myöhempään ajanjaksoon. On siis tutkittava, ovatko varainhoitovuodet vuodesta 1984 lähtien loppuunkäsiteltyjä, jolloin vastaavia selvityksiä ei voida enää oikaista.

99 Asetuksen N:o 1553/89 9 artiklan 2 kohdassa säädetään, että vuosittaista selvitystä ei enää oikaista neljännen tiettyä varainhoitovuotta seuraavan vuoden heinäkuun 31. päivän eli 43 kuukauden jälkeen. Tämän perusteella varainhoitovuotta 1984 koskevaa vuosittaista selvitystä ei olisi voinut oikaista enää 31.7.1988 jälkeen. Vastaava laskelma pätee myös seuraaviin vuosiin. Komissiolla ei siis olisi enää mahdollisuutta periä omia varoja.

100 On kuitenkin pohdittava sitä, miten 9 artiklan 2 kohdan toisen lauseen poikkeussäännöstä on tulkittava. Kyseisessä säännöksessä säädetään näet vuosittaisesta selvityksestä, jota ei voida enää oikaista, seuraavaa: " - - ellei kyse ole komission tai asianomaisen jäsenvaltion ennen tätä eräpäivää tiedoksi antamista kohdista". Varainhoitovuosien 1984-1990 osalta käsiteltiin Irlannin kanssa nyt käsiteltävän kanteen taustalla olevia ongelmia ja erilaisia oikeudellisia käsityksiä.

101 Useat seikat puhuvat sen puolesta, että 9 artiklan 2 kohdan toista lausetta on tulkittava siten, että poikkeus 43 kuukauden määräajasta pitäisi olla mahdollinen vain, jos asianosaiset ovat myöhemminkin pyrkineet ratkaisemaan esitettyjä ongelmia. Jos menettely ei kuitenkaan enää etene, ilman että siihen olisi hyväksyttäviä perusteita, kyseisen säännöksen soveltamisella ei olisi enää mitään mieltä, ja se olisi myös kyseisen säännöksen päämäärän vastaista. Nyt käsiteltävässä asiassa vuosina 1990-1997 asianosaisten välillä ei ollut enää sellaista riittävää vuoropuhelua, joka olisi voinut johtaa ongelman ratkaisemiseen. Komissio on ilmoittanut vastauksena sille suullisessa käsittelyssä esitettyihin kysymyksiin, että se on ottanut säännöllisesti jäsenvaltioihin yhteyttä omiin varoihin liittyvistä ongelmista ja että vuoropuhelu jäsenvaltioiden välillä jatkui arvonalisäveron kantamiseen liittyvän kysymyksen osalta. (28) Ei voida kuitenkaan katsoa, että tällainen olisi riittävää sovintoon pääsemiseksi. Kun otetaan huomioon asianosaisten edustamat näkemykset, sovinto ei ollut enää mahdollinen. On katsottava myös, että kompromissiratkaisu ei myöskään olisi ollut mahdollinen, koska kyseessä oli oikeudellinen joko/tai-tilanne.

102 Vaikka kyseisen säännöksen tarkoituksena on pidentää määräaika monitahoisissa tilanteissa ja merkittävien ongelmien yhteydessä, on lisäksi oltava nähtävissä, että asianosaiset ponnistelevat löytääkseen asiaan ratkaisun. Jos näin ei olisi, komissio voisi helposti kiertää 1 kohdan mukaisen 43 kuukauden määräajan siten, että se kiistäisi säännöllisesti jäsenvaltioiden esittämien vuosittaisten selvitysten oikeellisuuden. Sillä olisi silloin ilman ajallisia rajoituksia mahdollisuus tutkia tilanne ja siirtää varainhoitovuoden loppuunkäsittelmistä määräämättömäksi ajaksi. Tällainen menettely ei olisi kuitenkaan toivottavaa taloudelliselta kannalta, eikä se olisi yhteensopiva oikeusvarmuuden periaatteen kanssa. Komissio voisi perustelematta kiertää edellä mainitun säännöksen edellytykset, joiden mukaan vuosittainen selvitys on loppuunkäsittely neljännen tiettyä varainhoitovuotta seuraavan vuoden heinäkuun 31 päivänä.

103 Koska 9 artiklan 2 kohdan säännös ei ole vanhentumissäännös, sitä ei sovelleta, jos jäsenvaltio ei ole esittänyt vanhentumista koskevaa väitettä. Ainoastaan oikeudet voivat vanhentua. Kyseisessä 9 artiklan 2 kohdassa ei kuitenkaan anneta mitään tiettyä oikeutta; siinä säädetään ainoastaan vuosittaisten selvitysten oikaisua koskevista määräajoista.

104 Näiden seikkojen perusteella voidaan arvioida, että oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn päättymisen ja kanteen nostamisen välisen ajanjakson pituus on synnyttänyt Irlannissa perustellun luottamuksen siihen, että komissio noudattaisi vuosittaisten selvitysten oikaisemista koskevia määräaikoja.

105 Vaikka katsottaisiin, että jo oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely on keskeyttänyt määräajan kulumisen, keskeyttämistä ei missään tapauksessa voida ulottaa koskemaan 43 kuukauden määräajan ylittävää aikaa. Koska yli neljä vuotta - todellisuudessa seitsemän vuotta - kului oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn viimeisen kirjeenvaihdon ja kanteen nostamisen välillä, ei voida enää katsoa, että määräajan kulumisen olisi voinut keskeytyä oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä.

106 Luottamuksensuojan vuoksi ja koska yleinen näkemys 43 kuukauden määräajan päättymisestä sulkee pois oikaisun mahdollisuuden, osuuksien periminen omiin varoihin on rajoitettava kanteen nostamista edeltäneisiin neljään vuoteen. Koska komission kanne on tässä tapauksessa saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.10.1997, varainhoitovuotta 1994 ja sitä seuraavia vuosia ei näin ollen ole vielä loppuunkäsitelty, ja oikaisu on vielä mahdollinen.(29)

107 Koska suoritusta omiin varoihin koskeva vaatimus ei sinänsä ollut kanteen kohde vaan se seuraa välillisesti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, kannetta ei voida hylätä muilta osin, vaikka määräajat ovat osittain päättyneet, mikä puolestaan merkitsee välillisesti Irlannin vaatimusten osittaista hyväksymistä. Vastaavat päätelmät pätevät oikeudenkäyntikuluja koskevan ratkaisun osalta.

VI Oikeudenkäyntikulut

108 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Irlannin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Vaikka suoritusta omiin varoihin koskeva vaatimus on esitetty osittain liian myöhään, tämä viive ei vaikuta oikeudenkäyntikuluja koskevaan ratkaisuun, koska suorituksia omiin varoihin koskeva vaatimus on ainoastaan sellainen seuraus perustamissopimuksen mukaisten jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, jota ei voida toteuttaa nyt käsiteltävän kanteen yhteydessä. Riidan kohteena on yksinomaan perustamissopimuksen vastaisen käyttäytymisen toteaminen. Koska Irlanti on pääosin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

VII Ratkaisuehdotus

109 Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisisi asian seuraavalla tavalla:

1. Irlanti ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se 17.5.1977 annetun kuudennen arvonlisäverodirektiivin 77/388/ETY 2 ja 4 artiklan säännösten vastaisesti ei ole kantanut arvonlisäveroa tiemaksuista, joita peritään maksullisten teiden ja siltojen käytöstä Irlannissa, ja koska se näin ollen ei ole tulouttanut komissiolle omina varoina viivästyskorkoineen vastaavia määriä. Komissio voi vaatia jälkikäteissuorituksia omiin varoihin viivästyskorkoineen vasta varainhoitovuodesta 1994 lähtien.

2. Irlanti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

(1) - Komissio on nostanut samassa yhteydessä samoin perusteluin kanteet myös Ranskaa, Yhdistynyttä kuningaskuntaa, Alankomaiden kuningaskuntaa ja Kreikkaa vastaan. Nämä kanteet ovat asioiden C-276/97, C-359/97, C-408/97 ja C-260/98 kohteena.

Toisin kuin muut vastaajina olevat jäsenvaltiot, Alankomaat on suorittanut vastaavan omien varojen osuuden komissiolle sillä varauksella, että asia on riitainen ja vaatii selvittämistä.

Ne jäsenvaltiot, joita vastaan ei ole nostettu kannetta, joko eivät peri tiemaksuja tai kantavat niistä liikevaihtoveroa.

Koska Espanjan kuningaskunta soveltaa alennettua verokantaa, komissio on nostanut kanteen myös kyseistä jäsenvaltiota vastaan (asia C-83/99).

(2) - EYVL L 145, s. 1.

(3) - Liitteessä D luetellaan kaiken kaikkiaan 13 erilaista toimintoa, kuten televiestintä, veden, kaasun ja sähkön jakelu, satama- ja lentokenttäpalvelut, kaupallisuusluonteinen messu- ja

näyttelytoiminta jne.

(4) - Direktiivin 13 artiklan A kohdassa luetellaan 17 yleishyödyllistä toimintoa, jotka on vapautettu verosta. Siinä vapautetaan verosta muun muassa seuraavat toiminnot: julkisen postilaitoksen palvelujen suoritukset; sairaanhoito ja lääkärihoito; sosiaalihuoltoon tai sosiaaliturvaan taikka lasten ja nuorten suojeluun läheisesti liittyvät palvelujen suoritukset ja tavaroiden luovutukset; poliittisia, ammattijärjestöllisiä, uskonnollisia, isänmaallisia, filosofisia, hyväntekeväisyys- tai kansalaisaatteellisia päämääriä edistävien, voittoa tavoittelemattomien järjestöjen palvelujen suoritukset jäsenilleen sekä julkisten radio- ja televisioyhteisöjen harjoittama muu kuin kaupallisuonteinen toiminta.

Direktiivin 13 artiklan B kohdassa säädetään muista vapautuksista, jotka koskevat vakuutus- ja jälleenvakuutustoimintaa, sekä tiettyjä luotonantoon liittyviä toimintoja ja kiinteän omaisuuden vuokrausta neljää poikkeusta lukuun ottamatta.

(5) - EYVL L 155, s. 9.

(6) - EYVL L 155, s. 1.

(7) - EYVL L 185, s. 24, kumottu osittain Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/728/EY, Euratom (EYVL L 293, s. 9).

(8) - Vuodesta 1979 lähtien voimassa olleet säännökset on otettu vuoden 1993 lakiin. Tästä syystä komissio katsoo, että oikeustila on pysynyt muuttumattomana vuodesta 1979 lähtien.

(9) - Käsite "vuokraus" kattaa siis myös ne tilanteet, jotka ovat hyvin lyhytkestoisia.

(10) - Ks. b alakohdan sanamuoto edellä ratkaisuehdotuksen 15 kohdassa.

(11) - Asia 102/86, Apple and Pear Development Council, tuomio 8.3.1988 (Kok. 1988, s. 1443, 11 kohta).

(12) - Asia 107/84, komissio v. Saksa, tuomio 11.7.1985 (Kok. 1985, s. 2655); asia 235/85, komissio v. Alankomaat, tuomio 26.3.1987 (Kok. 1987, s. 1471) ja yhdistetyt asiat 231/87 ja 129/88, Comune di Carpaneto Piacentino ym., tuomio 17.10.1989 (Kok. 1989, s. 3233, 12 kohta; Kok. Ep. X, s. 215).

(13) - Edellä alaviitteessä 11 mainitun asiassa komissio v. Alankomaat annetun tuomion 21 kohta.

(14) - Edellä alaviitteessä 11 mainitun asiassa Carpaneto annetun tuomion 15 kohta.

(15) - Edellä alaviitteessä 11 mainitun asiassa Carpaneto annetun tuomion 16 kohta.

(16) - Edellä alaviitteessä 11 mainitussa asiassa komissio v. Alankomaat annettu tuomio; asia 348/87, Stichting Uitvoering Financiële Acties, tuomio 15.6.1989 (Kok. 1989, s. 1737, 10 kohta) ja asia C-186/89, Van Tiem, tuomio 4.12.1990 (Kok. 1990, s. I-4363).

(17) - Julkisasiamies Lenzin edellä alaviitteessä 11 mainitussa asiassa komissio v. Alankomaat antaman ratkaisuehdotuksen 22 kohta.

(18) - Asia C-260/95, DFDS, tuomio 20.2.1997 (Kok. 1997, s. I-1005).

(19) - Asia 54/87, komissio v. Italia, tuomio 22.2.1989 (Kok. 1989, s. 385, 12 kohta).

(20) - Asia 7/71, komissio v. Ranska, tuomio 14.12.1971 (Kok. 1971, s. 1003, 5 ja 6 kohta; Kok. Ep. I, s. 619).

(21) - Asia C-317/92, komissio v. Saksa, tuomio 1.6.1994 (Kok. 1994, s. I-2039, 4 kohta) ja asia C-422/92, komissio v. Saksa, tuomio 10.5.1995 (Kok. 1995, s. I-1097, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

(22) - Asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991 (Kok. 1991, s. I-2461, 15 ja 16 kohta).

(23) - Em. tuomion 21 ja 22 kohta.

(24) - Asetuksen N:o 1553/89 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on toimitettava 31.7. mennessä komissiolle selvitys, josta ilmenee arvonlisäveroista kertyvien omien varojen perusteen kokonaismäärä edellisenä kalenterivuotena.

(25) - Asia 57/69, ACNA v. komissio, tuomio 14.7.1972 (Kok. 1972, s. 933, 29 ja 31-33 kohta).

(26) - Asia C-30/89, komissio v. Ranska, tuomio 13.3.1990 (Kok. 1990, s. I-691, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

(27) - Edellä alaviitteessä 21 mainitun asiassa komissio v. Alankomaat annetun tuomion 37 kohta.

(28) - Yhdistynyt kuningaskunta ja Kreikka ovat suullisessa käsittelyssä kiistäneet, että vuoropuhelu komission kanssa olisi jatkunut.

(29) - Ks. laskelman osalta 98 kohta.